

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Smallingerland
T.a.v. de heer Fokkema, griffier
Postbus 10000
9200 HA DRACHTEN

Datum
25 mei 2022

Onderwerp:
Raadsbrief 2021

Ons kenmerk:
2205DAE1B0/TMO

Geachte leden van de gemeenteraad,

Wij hebben conform onze opdrachtbevestiging d.d. 23 februari 2022, als onderdeel van de controle van de jaarrekening 2021, de interim-controle voor de gemeente Smallingerland uitgevoerd. Deze controle is primair gericht op de analyse en evaluatie van de interne-beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle.

In deze rapportage wordt u geïnformeerd over de hoofdlijnen van onze bevindingen, waarbij wij, waar nodig, aanbevelingen hebben opgenomen om u te ondersteunen. Deze raadsbrief is bedoeld om u, vanuit onze rol, tussentijds te informeren over zaken die van belang zijn voor uw toezichthoudende en controlerende taak.

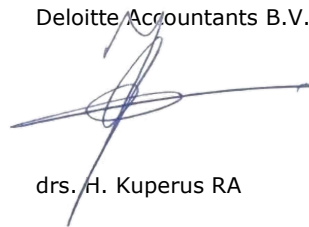
Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie zijn uitgevoerd in het kader van de door u verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken en het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten en uitvoeren van controlewerkzaamheden die passend zijn.

De risico-inschattingen hebben niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing, de opzet, het bestaan, de effectiviteit en de efficiency van de interne beheersing als geheel en bestrijken daarom niet noodzakelijkerwijs alle in de interne organisatie voorkomende tekortkomingen.

Graag lichten wij deze rapportage en onze bevindingen en aanbevelingen nader aan u toe.

Met vriendelijke groet,

Deloitte Accountants B.V.

drs. H. Kuperus RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte, behoudens M&A Diensten, zijn de Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020 gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is a Netherlands affiliate of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen beantwoorden graag uw vragen over deze rapportage:

De heer drs. H. Kuperus RA

Director

088 288 0212

Dkuperus@deloitte.nl

De heer A.M.O. van Bolhuis MSc

Manager

088 288 3766

avanbolhuis@deloitte.nl

1. Onze boodschap

4

Bijlagen

Bijlage A - Reikwijdte van onze werkzaamheden	9
Bijlage B - Actualiteiten	10
Bijlage C - Bevindingen interim-controle	12
Bijlage D - Bevindingen IT-omgeving	14

1. Onze boodschap

In deze raadsbrief geven wij u inzicht in de (ontwikkeling van de) interne beheersing van de gemeente Smallingerland. Wij hebben tijdens onze interim-controle de procesrisico's onderzocht, en ons primair gericht op de opzet, het bestaan en (waar mogelijk) de werking van de interne beheersingsmaatregelen, voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening 2021. Voor een nadere duiding van de reikwijdte van onze werkzaamheden, verwijzen wij naar bijlage A. In deze samenvatting geven wij onze belangrijkste boodschappen weer voor de jaarrekeningcontrole 2021 van de gemeente Smallingerland.

Samenwerking met de gemeente

Wij kijken met een goed gevoel terug op de samenwerking met de ambtelijke organisatie. Bij de start van de interim-controle zijn wij (wederom) geconfronteerd met de gevolgen van COVID-19, wat invloed heeft gehad op de manier van werken en samenwerken. Dit betekent dat wij gedurende de interim-controle volledig digitaal en op afstand werkten, met digitale teammeetings en met het digitaal aanleveren en uitwisselen van controle- informatie. Wij zijn tevreden met de hoe de (digitale) samenwerking is verlopen. Indien de ontwikkelingen omtrent COVID-19 het toestaan, zullen wij bij de jaarrekeningcontrole een hybride werkvorm aanhouden waarbij de uitvoering deels op afstand en deels op locatie in Drachten plaatsvindt.

Algemeen beeld interne beheersing

In de raadsbrief 2020 hebben wij een groot aantal bevindingen gerapporteerd. Als gevolg van het moeizaam verlopen jaarrekeningtraject 2020 is uw gemeente beperkt in de gelegenheid geweest om opvolging te geven aan de bevindingen en daarmee het doorvoeren van verbeteringen in de interne beheersing in 2021. Het afgelopen jaarrekeningtraject heeft zowel van de gemeente als van ons de nodige inspanningen gevraagd. In bijlage C hebben wij onze bevindingen opgenomen waaruit de status van de opvolging blijkt. Hieruit blijkt dat uw gemeente de opvolging van een groot aantal aanbevelingen onderhanden heeft danwel de intentie heeft om opvolging te geven aan de aanbevelingen in 2022. Gezien het groot aantal bevindingen en de beperkte verbeteringen ten opzichte van voorgaand jaar concluderen wij dat de interne beheersing bij uw gemeente op dit moment van onvoldoende kwaliteit is.

Mede vanwege het moeizame jaarrekeningtraject en de te verbeteren kwaliteit van de interne beheersing is de gemeente op dit moment bezig een verbeterplan op te stellen in de vorm van een programmaplan, genaamd 'Klaar voor de toekomst'. In het programmaplan worden doelstellingen en plannen opgenomen om structureel tot verbeteringen te komen. De gemeente heeft in de 'Notitie aanscherping Sturing en Beheersing' een eerste opzet opgenomen van het programmaplan welke zal bestaan uit korte en middellange termijn doelstellingen. De doelstellingen voor de korte termijn zijn erop gericht om de tijdigheid en kwaliteit van het jaarrekeningtraject voor 2021 te verbeteren. Voor de middellange termijn bestaan de doelstellingen uit het duurzaam verbeteren van de interne beheersing waarbij vier elementen, namelijk taken/verantwoordelijkheden, capaciteit/kennis, afhankelijkheid inhuur en betrouwbaarheid IT-omgeving, centraal staan. Eveneens wordt de opvolging van onze gerapporteerde bevindingen inzake de interne beheersing meegenomen in het programmaplan.

Wij zijn positief over de genoemde doelstellingen en de intenties die blijken uit het verbetertraject van de gemeente met als doel structureel verbeteringen te realiseren binnen de organisatie. Uiteraard zijn goede doelstellingen en intenties belangrijk en noodzakelijk in een verbetertraject, maar het is eveneens belangrijk dat de organisatie zo wordt ingericht dat dit ook gerealiseerd kan worden. Wij hebben begrepen dat de gemeente al concreet bezig is om verbeteringen door te voeren, zo is er voor het samenstellen van de jaarrekening een kernteam gevormd om de kwaliteit van de jaarstukken en de tijdigheid van de oplevering van het jaarrekeningdossier te verbeteren. Het kernteam komt wekelijks samen om de voortgang van de genoemde doelen te monitoren. Daarnaast heeft de gemeente een programmamanager aangesteld om het verbetertraject in goede banen te leiden.

Ten tijde van de interim-controle hebben wij geconstateerd dat er geen interne controleplan is opgesteld voor 2021. Als gevolg van het moeizaam verlopen jaarrekeningtraject, waarbij de inzet van de interne controle functionarissen volledig noodzakelijk was voor de afronding van het jaarrekeningtraject, heeft de gemeente aangegeven het interne controleplan 2020 te hanteren voor 2021. Vanwege voorgaande heeft gemeente tevens tot en met november 2021 geen verbijzonderde interne controlewerkzaamheden uitgevoerd. Dit brengt het risico met zich mee dat onvolkomenheden in de procesbeheersing, onrechtmatigheden en/of fouten niet of niet tijdig worden ontdekt en niet (meer) gecorrigeerd worden. Het is van belang dat de gemeente op korte termijn uitvoering gaat geven aan deze werkzaamheden en dat de resultaten van de uitgevoerde werkzaamheden gereed zijn bij de start van de jaarrekeningcontrole. De gemeente heeft aangegeven voor 2021 de noodzakelijke verbijzonderde interne controlewerkzaamheden uit te zullen voeren voor de processen die gerelateerd zijn aan het Sociaal Domein en Europees Aanbesteden, beredeneerd vanuit de aandachtspunten uit het controleproces 2020.

Europees aanbesteden

Het inkoopproces is decentraal in de gemeente belegd bij de budgethouders. De budgethouders hebben echter in veel gevallen onvoldoende kennis van de Europese aanbestedingsregels, zo is het afgelopen jaar gebleken. Ook is geconstateerd dat bij aanvang van een aanbesteding geen toereikende berekening gemaakt wordt van de verwachte opdrachtwaarde op basis van realistische uitgangspunten. Hierdoor is het achteraf in veel gevallen niet mogelijk om aan te tonen dat inkopen rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de Europese aanbestedingsregels.

Bij de jaarrekeningcontrole 2020 is vastgesteld dat in 2020 voor een bedrag van € 4,1 miljoen aan lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2020 is verantwoord welke samenhangen met een onrechtmatige inkoop van diensten, gezien van Europese aanbestedingswetgeving. Hoewel de opdrachtwaarde van deze diensten en leveringen boven de Europese drempelbedragen uitkomt, heeft voor de betreffende inkopen, ten onrechte, geen Europese aanbesteding plaatsgevonden. Diverse onrechtmatige inkopen hebben betrekking op meerjarige contracten welke in het verleden zijn afgesloten en lopen daarom door in boekjaar 2021. Dit leidt ertoe dat er (ook) voor 2021 onrechtmatige inkopen met een materiële omvang (dus groter dan de goedkeuringstolerantie) wordt verwacht. Wij hebben, als gevolg hiervan, het risico op onrechtmatige inkopen opgeschaald naar significant. Dit betekent dat wij bij de jaarrekeningcontrole een diepgaande controle zullen uitvoeren op de rechtmatigheid van de inkopen.

In de afgelopen jaren hebben wij aanbevelingen gedaan met betrekking tot het proces van Europees aanbesteden. De aanbevelingen zien toe op het versterken van de beheersingsmaatregelen binnen het proces. De directie heeft in 2020 aangegeven de uitkomsten van het extern uitgevoerde onderzoek te implementeren, waaronder het invullen van de vacature van strategisch inkoopadviseur. Wij hebben geconstateerd dat per november 2021 deze positie duurzaam is ingevuld. Daarnaast heeft uw gemeente een extern bureau ingehuurd om de spendanalyse rondom Europees aanbesteden op te stellen. De gemeente toetst vervolgens of de spendanalyse correct is opgesteld.

Wel stellen we vast dat uw gemeente in 2021 nog niet in staat is geweest opvolging te geven aan de aanbeveling om een contractenregister in te richten en het consistent hanteren van het startformulier door de inkoper. Als gevolg van het moeizaam verlopen jaarrekeningtraject 2020 is uw gemeente nog niet in de gelegenheid geweest om opvolging te geven aan voorgaande aanbevelingen. Gezien de omvang van de meest recente onrechtmatigheden is het van belang dat de gemeente de aanbevelingen op korte termijn gaat opvolgen. Uw gemeente heeft aangegeven dat de inkoopfunctie verder wordt geprofessionaliseerd in drie fasen, voorgenoemde aanbevelingen zijn hier onderdeel van.

Daarnaast hebben wij in het accountantsverslag 2020 enkele andere aanbevelingen omtrent het proces van Europees aanbesteden opgenomen. Deze betreffen het vergroten van de kennis van de budgethouders op het gebied van de Europese aanbestedingsregels, het maken van een toereikende berekening van de verwachte opdrachtwaarde op basis van realistische uitgangspunten bij aanvang van een opdracht en het archiveren van alle contracten. Wij hebben begrepen dat uw gemeente de voorgenoemde aanbevelingen als onderdeel van het verbeterplan gaat implementeren.

Rechtmatigheidsverantwoording

Uw gemeente dient vanaf het boekjaar 2022 een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarstukken. Dit betekent dat de organisatie zelfstandig vaststelt of – rekening houdend met de verantwoordingsgrens - wordt voldaan aan het normenkader waarin de relevante wet- en regelgeving is opgenomen. Deze grens geeft aan vanaf welke omvang de onrechtmatigheden opgenomen moeten worden in de rechtmatigheidsverantwoording door het college. Bij de vaststelling van het normenkader 2021 door uw gemeenteraad op 6 juli 2021 is deze verantwoordingsgrens vastgesteld op 3% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves). Bij de vaststelling van deze verantwoordingsgrens bestond de veronderstelling dat de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording al voor het verslagjaar 2021 zou gelden. Eind juni 2021 is door het ministerie besloten dat een en ander wordt doorgeschoven naar 2022.

Om in 2022 klaar te zijn voor deze rechtmatigheidsverantwoording is uw gemeente bezig om een plan van aanpak op te stellen en hebben wij begrepen dat de concept werkprogramma's gereed zijn. Gezien 2022 reeds is gestart bevelen wij aan om het plan van aanpak op korte termijn af te ronden. Wij ondersteunen u daarbij graag en blijven met uw medewerkers in gesprek hierover.

Tot slot zijn onderstaande benodigde acties reeds bij uw gemeente bekend ter voorbereiding op de rechtmatigheidsverantwoording. Het aanpassen en vaststellen van onderstaande vindt plaats op het moment dat de wetswijziging definitief is geworden.

- Aanpassen van de Verordening 213 (controleverordening) aan de hand van de gewijzigde wettekst.
- Overeenkomstig de Kadernota Rechtmatigheid dient de Verordening 212 (Financiële verordening) te worden aangepast.
- De toleranties voor de rechtmatigheidsverantwoording moeten worden afgestemd met en vastgesteld worden door de gemeenteraad.

Groeipad voor het schattingsproces van de grondexploitatie

In de afgelopen jaren hebben wij geadviseerd het schattingsproces verder te verbeteren door de interne controles, en de zichtbaarheid daarvan, aan te scherpen. Op ons verzoek wordt sinds een aantal jaren een position paper opgesteld door de senior beleidsmedewerker grondzaken van uw gemeente, welke vervolgens inhoudelijk getoetst wordt door de adviseur financieel beleid. De position paper is inmiddels een onmisbaar onderdeel voor uw onderbouwing van de gekozen uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de schattingselementen van de grondexploitaties bij de jaarrekeningcontrole. Bij de jaarrekeningcontrole van afgelopen jaren, zoals ook beschreven in accountantsverslag 2020, hebben wij reeds geconstateerd dat de interne controle zichtbaarder en diepgaander vastgelegd moet worden. Ter voorbereiding op het jaarrekeningtraject gaan wij de komende periode nog in gesprek met de betrokken medewerkers, zodat de gemeente de genoemde verbeteringen kan realiseren.

Handmatige boekingen

Alle medewerkers van de financiële administratie hebben de bevoegdheid en mogelijkheid om memoriaalboekingen te boeken in de financiële administratie. Binnen de financiële administratie is afgesproken (niet formeel vastgelegd) dat er geen memoriaalboekingen worden gemaakt zonder onderliggende/onderbouwende documentatie. Hoewel zichtbaar is wie de boeking heeft gemaakt en er tevens onderliggende documentatie in de financiële administratie wordt opgenomen, missen we nog een autorisatie/controle op de boekingen, dit wordt tevens technisch niet afgedwongen. Deze bevinding rapporteren wij sinds 2016. Vermeldenswaardig hierbij is dat de autorisatie/controle technisch niet mogelijk was in het oude financiële pakket (Decade) die de gemeente tot 2020 in gebruik had. Per 1 januari 2020 heeft uw gemeente een nieuwe financieel pakket (Key2Financiën) in gebruik genomen waar deze technische mogelijkheid wel aanwezig is.

Uw gemeente loopt het risico dat onjuiste of onterechte boekingen niet of niet tijdig worden geïdentificeerd. Uw medewerkers hebben aangegeven dat in het eerste kwartaal van 2022 een nieuwe module in Key2Financiën in gebruik genomen wordt. In deze nieuwe module bestaat de mogelijkheid om voor incidentele enkelvoudige boekingen de controle op een handmatige boeking technisch af te dwingen voordat de boeking wordt verantwoord in de financiële administratie. Voor structurele/periodieke handmatige boekingen gaat de gemeente gebruik maken van een uploadformulier waarop controle en autorisatie zichtbaar wordt vastgelegd. Gezien het geschreven belang van correcte memoriaalboekingen en dus de noodzaak van controle hierop, is ons dringende advies om de nieuwe module en het gebruik van het uploadformulier op deze manier in te richten zodat het genoemde significante risico wordt gemitigeerd.

Frauderisico's bij de jaarrekeningcontrole

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij de gemeenteraad en het college. Deze verantwoordelijkheid betreft ook het onderhouden van een zodanige interne beheersing om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder dat deze afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Onze controle is opgezet om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, maar richt zich niet specifiek op het ontdekken van fraude. Op basis van onze uitgevoerde interim-werkzaamheden hebben wij geen aanpassingen aangebracht in onze initiële frauderisicoanalyse die is opgenomen in onze controleaanpak.

Wij constateren dat uw gemeente geen actuele frauderisicoanalyse heeft opgesteld. Ten tijde van de jaarrekeningcontrole 2020 heeft de gemeente weliswaar een eerste opzet van een frauderisicoanalyse opgesteld waarin de mogelijke frauderisico's en de gekoppelde beheersmaatregelen zijn opgenomen, maar dit heeft tot op heden nog niet geleid tot een volledig afgeronde en geactualiseerde frauderisicoanalyse. Uw organisatie loopt het risico dat de interne beheersing kwetsbare plekken bevat die onopgemerkt blijven en daarmee mogelijk ruimte bieden voor frauduleuze handelingen. Uw gemeente heeft aangegeven een volledige afgeronde actualisatie in de zomer van 2022 af te ronden. Wij gaan nog met uw gemeente in gesprek op welke onderdelen in de eerste opzet van de frauderisicoanalyse aanvullingen en verdieping noodzakelijk is.

IT-omgeving

Het primaire doel van een controle van de jaarrekening is om een verklaring af te geven bij die jaarrekening. Voor deze doeleinden inventariseren wij de IT-omgeving, risico's en (significante) tekortkomingen op de volgende drie gebieden:

- Toegangsbeveiliging: beheersingsmaatregelen die ervoor zorgen dat alleen bevoegde personen toegang hebben tot de IT-systemen en alleen voor zover deze toegang nodig is voor het uitvoeren van de werkzaamheden uit hun taakomschrijving.
- Systeemverandering: beheersingsmaatregelen die ervoor zorgen dat alle veranderingen in het IT-systeem moeten worden geautoriseerd en die ervoor zorgen dat de veranderingen effectief getest zijn voor de implementatie.
- Datacentrum en netwerkactiviteiten: beheersingsmaatregelen die ervoor zorgen dat centrale IT-activiteiten ingepland en gemonitord worden, dat de data kunnen worden hersteld in het geval van falen van het systeem en dat de fysieke toegang tot de IT-systemen effectief beveiligd is.

Als onderdeel van onze interim-controle hebben wij inzicht verkregen inzicht in de IT-omgeving, risico's en (significante) tekortkomingen. Het verkregen inzicht heeft betrekking op de geïdentificeerde risico's en tekortkomingen inzake de IT-omgeving en niet op de inrichting omtrent de informatiebeveiliging bij uw gemeente. Ten aanzien van de inrichting van de informatiebeveiliging zullen wij een terugkoppeling geven in het accountantsverslag.

De lange termijn doelstelling is om te steunen op de IT-omgeving en op de relevante application controls van de gemeente zodat een effectievere controle (zowel intern als extern) uitgevoerd kan worden. De opzet en bestaan van de GITC's voor de applicaties Key2Financiën (financiële administratie) en Suite voor Sociaal Domein (zorgadministratie sociaal domein) hebben wij beoordeeld. Wij merken op dat uw gemeente ten aanzien van de IT-omgeving verbeteringen heeft doorgevoerd ten opzichte van voorgaand jaar. Op basis van de bestaande tekortkomingen in de IT-omgeving kunnen wij op dit moment voor onze jaarrekeningcontrole nog niet steunen op de werking van de GITC's. Op de volgende pagina hebben wij een samenvatting opgenomen van onze bevindingen die wij ten tijde van de interim-controle 2021 geconstateerd hebben.

Bijlagen

Bijlage A - Opdracht en reikwijdte controle

Opdracht en reikwijdte controle

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel over de jaarrekening van 2021, teneinde vast te stellen dat deze een getrouw beeld geeft van de financiële positie van gemeente Smallingerland, met inachtneming van de voorschriften uit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Een jaarrekeningcontrole heeft niet als doel om enige zekerheid te geven over de kwaliteit van de interne organisatie.

De jaarrekeningcontrole bestaat uit een combinatie van controlewerkzaamheden, waaronder een risicoanalyse, analytische procedures, detailcontroles en het testen van de interne controle die is gerelateerd aan en relevant is voor de controle. Wij richten ons hierbij alleen op de interne controleomgeving die relevant is voor ons oordeel over de jaarrekening.

Dit rapport is gebaseerd op onze interim-werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole 2021. Onze controlewerkzaamheden strekken niet verder dan noodzakelijk om een oordeel af te geven over de jaarrekening van 2021. De controle is daarom primair gericht op de aandachtsgebieden die door de accountant als relevant zijn beoordeeld voor de jaarrekeningcontrole.

Daarnaast is onze controle niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Indien wij aangesteld zouden zijn om fraudeonderzoek uit te voeren, zouden wij wellicht additionele bevindingen en observaties hebben gerapporteerd dan nu zijn opgenomen in deze raadsbrief.

Bijlage B – Actualiteiten (1/2)

Effecten COVID-19

COVID-19 heeft nog altijd een belangrijke invloed op onze samenleving. Ook de gemeente Smallingerland ondervindt de gevolgen van dit virus. Tijdens de interim-controle hebben wij samen met uw medewerkers stilgestaan bij de gevolgen voor enerzijds de processen binnen uw organisatie (zijn processen veranderd doordat de medewerkers op afstand werken) en anderzijds de jaarrekening en de controle daarop. Op basis van de gesprekken die wij hebben gevoerd, constateren wij dat de impact als gevolg van het thuiswerken beperkt is, onder andere doordat de processen al grotendeels digitaal plaatsvonden en personeel al flexibel werkte vóór de coronacrisis. In dit onderdeel van de raadsbrief beschrijven wij de impact op de jaarrekening en op onze controle.

#1 Tozo-regeling

Eén van de maatregelen die het kabinet gebruikt om ondernemers te steunen tijdens de coronacrisis is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Deze regeling vult het inkomen van zelfstandige ondernemers aan tot het sociaal minimum indien dit door de coronacrisis onder het sociaal minimum daalt. In 2020 zijn de Tozo-regelingen 1.0 en 2.0 afgerond en via de SiSa-bijlage aan het ministerie verantwoord. Tozo 3.0 is gestart op 1 oktober 2020 en loopt door tot 1 april 2021. Tozo 4.0 is in werking getreden per 1 april 2021 en liep af op 1 juli 2021. De laatste Tozo periode (Tozo 5.0) is aangevangen op 1 juli 2021 en heeft een looptijd tot 1 oktober 2021.

Het uitvoeren van Tozo is een taak van de gemeenten. Uw gemeente heeft in hoofdzaak twee categorieën kosten: uitkeringskosten en uitvoeringskosten. Het Rijk vergoedt in beginsel alle kosten die de gemeenten moeten maken. De Tozo-regeling leidt hierdoor tot een last in de jaarrekening, met daar tegenover de rijksvergoeding. De verantwoording over de bestedingen vindt net als over 2020 plaats via de SiSa-bijlage in de jaarrekening. De rechtmatigheidseisen in Tozo vormen het uitgangspunt voor het normenkader waaraan de in- en de externe accountant toetsen.

U hebt het uitvoeren van de Tozo-regeling inzake levensonderhoud uitbesteed aan het samenwerkingsverband Bureau Zelfstandigenloket (onderdeel gemeente Leeuwarden), waarmee uw medewerkers reeds afspraken hebben gemaakt over het opleveren van de tussentijdse controles en de SiSa-verantwoording. Wij hebben inmiddels auditinstructies opgesteld en verstuurd naar de accountant van Bureau Zelfstandigenloket en is er tevens contact geweest met deze accountant.

#2 Waarborgen en garanties

In het kader van onze interim-controle is gesproken over de waarborgen en garanties. De gemeente beoordeelt jaarlijks welke waarborgen en garantstellingen zijn verstrekt voor opname in het overzicht van waarborgen en garantstellingen in de jaarstukken. Wij verzoeken u om ook voor 2021 een analyse uit te voeren op de instellingen (zoals woningbouwcorporaties, sportverenigingen en culturele instellingen), met daarin een uiteenzetting van de impact van COVID-19 de kredietwaardigheid van de betreffende instelling voor het komende jaar en daarmee de inschatting van de mogelijke financiële risico's die de gemeente loopt in geval aanspraak wordt gedaan op een verstrekte garantie.

Bijlage B – Actualiteiten (2/2)

Wet Normering Topinkomens

Belangrijkste wijzigingen in wet- en regelgeving

Voor 2021 bedraagt de algemene maximale bezoldigingsnorm voor topfunctionarissen in dienstbetrekking € 209.000 per jaar op fulltime basis (2020: € 201.000). Daarnaast zijn ook de bezoldigingsmaxima voor topfunctionarissen buiten dienstbetrekking geïndexeerd. De eerste twaalf kalendermaanden mag de bezoldiging voor een topfunctionaris buiten dienstbetrekking niet meer bedragen dan de som van € 27.000 per maand voor de eerste zes kalendermaanden en € 21.000 per maand voor de volgende zes kalendermaanden waarin de functie wordt vervuld. Daarnaast bedraagt het maximale uurtarief vanaf 2021 voor de eerste twaalf kalendermaanden € 199.

De WNT wijzigt met enige regelmaat. In de Uitvoeringsregeling 2021 zijn de volgende de volgende wijzigingen opgenomen.

- Er wordt verduidelijkt dat openbaarbaarmaking op grond van de WNT niet alleen op topfunctionarissen van toepassing is maar tevens op overige functionarissen (niet-topfunctionarissen) van wie de bezoldiging op grond van de WNT openbaar moet worden gemaakt vanwege overschrijding van het WNT-bezoldigingsmaximum.
- Om misverstanden te voorkomen zijn enkele bepalingen toegevoegd om te verduidelijken dat in enkele gevallen een afwijkend van het voor de WNT-instelling geldende algemeen bezoldigingsmaximum is toegestaan.
- In verband met de privacy van een functionaris (niet zijnde een topfunctionaris) die boven het algemeen bezoldigingsmaximum bezoldigd wordt, wordt van deze functionaris bij de openbaarmaking voortaan een vermelding van de functie vereist en niet langer de vermelding van de begin- en einddatum van de vervulling van de functie.
- Op basis van de Uitvoeringsregeling WNT wordt onder voorwaarden de afkoop van een deel van de (boven)wettelijke vakantiedagen niet tot de WNT bezoldiging gerekend. Eerst was deze passage enkel van toepassing op topfunctionarissen, maar dit is nu verruimd naar reguliere functionarissen. Dit betekent dat ook voor niet topfunctionarissen gebruik kan worden gemaakt van deze uitzondering. Dit heeft dus invloed op het vaststellen van de hoogte van de bezoldiging in het kader van een mogelijke publicatieplicht bij overschrijding van het algemeen bezoldigingsmaximum.

Wij verwachten overigens dat bovenstaande wijzigingen in wet- en regelgeving slechts beperkte impact hebben op de WNT-verantwoording van de gemeente Smallerland.

Topfunctionaris binnen LMB bij waarneming (artikel 4 Beleidsregels WNT)

De wet bepaalt wie als topfunctionaris wordt aangemerkt bij organisaties waarover ministers financiële verantwoording afleggen, provincies, gemeenten, waterschappen en openbare lichamen voor beroep en bedrijf. Indien de functie van topfunctionaris wordt waargenomen op basis van een formele aanwijzing of formeel besluit, wordt de waarnemende topfunctionaris voor de duur van de waarneming eveneens aangemerkt als topfunctionaris.

Bijlage C – Bevindingen interim-controle (1/2)

Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze controle bevindingen. Van elke bevinding hebben wij geëvalueerd of deze bevinding significant is voor onze controle. Een significante bevinding houdt in dat dit ofwel leidt tot een frauderisico ofwel tot een verhoogde kans op een materiële fout in de jaarrekening.

Het aantal bevindingen heeft uiteraard ook impact op onze controle aanpak, om het risico op een materiele afwijking te mitigeren zullen wij bij verschillende jaarrekeningposten meer gegevensgerichte werkzaamheden uitvoeren.

Bevinding	Status 2021	Status 2020
1. Wmo/Jeugdzorg - Collegiale toetsing op de toekenning van de zorg en/of voorzieningen bij Carins B.V. wordt technisch niet afgedwongen en toetspunten zijn niet zichtbaar		
2. Belastingen - Onvoldoende functiescheiding bij de invoer en autorisatie van belastingtarieven		
3. Frauderisicoanalyse - Geen actuele frauderisicoanalyse (significant)		
4. Financiële administratie - Het ontbreken van autorisatie op de memoriaalboekingen (significant)		
5. Subsidies - Geen zichtbare controle op de toetsing van de subsidie aanvraag en toekenning		
6. Aanbestedingen - Geen interne controles in het aanbestedingsproces gedurende het boekjaar (significant)		
7. Financiële administratie – Controles op de betaalbatches worden niet zichtbaar vastgelegd		

Legenda:

Nieuwe bevinding: gemeente zorgt voor opvolging

Bevinding opgelost/beheersing voldoende

Eerder gerapporteerde bevinding: nog niet opgelost, gemeente zorgt voor opvolging

Eerder gerapporteerde bevinding: opvolging is onderhanden

Bijlage C – Bevindingen interim-controle (2/2)

Bevinding	Status 2021	Status 2020
8. Financiële administratie - Controle op prestatielevering onvoldoende zichtbaar		
9. Financiële administratie - Achterstanden in de verwerking van de financiële administratie (significant)		
10. Grondexploitatie - Onvoldoende controle in het proces omtrent aan- en verkoop van gronden		
11. Financiële administratie – Periodieke beoordeling/controle van de tussenrekeningen wordt niet zichtbaar vastgelegd		
12. Financiële administratie - Geen zichtbare periodieke monitoring/toekenningcontrole op investeringskredieten		
13. Financiële administratie - Controle op invoeren begroting(wijziging) in de financiële administratie is niet afdoende		
14. Uitkeringen – Autorisatie van de ingevoerde normbedragen wordt niet technisch afgedwongen		
15. Personeelsproces - Geen sprake van bruto-netto controle en aansluiting tussen de financiële administratie en salarisadministratie.		n.v.t.
16. Inkopen, goederen en diensten – Beperkte verificatie bij wijziging/nieuwe IBAN crediteur		n.v.t.

Legenda:

Nieuwe bevinding: gemeente zorgt voor opvolging

Bevinding opgelost/beheersing voldoende

Eerder gerapporteerde bevinding: nog niet opgelost, gemeente zorgt voor opvolging

Eerder gerapporteerde bevinding: opvolging is onderhanden

Bijlage D – Bevindingen IT-omgeving

Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen ten aanzien van de IT-omgeving.

Bevinding

1.	User Access Review – Ontbreken Autorisatiematrix (WindowsAD & Key2Financiën)
2.	User Access Review – Ontbreken analyse logging (Key2Financiën & Suite-GWS)
3.	User Access Review – Ontbreken normen/richtlijnen Autorisatiematrix (Suite -GWS)
4.	User Access Review – Onvolledige controle logging (WindowsAD)
5.	User Access Review – Review wordt niet uitgevoerd (Oracle database)
6.	Terminated or Transferred Users – Handmatige actie bij uitdiensttreding (Algemeen)
7.	Privileged Access – Hoge rechten accounts niet naamsgebonden (WindowsAD)
8.	Change management– Geen vastlegging van wijzingen/updates/patches (WindowsAD, Key2Financiën & Oracle database)
9.	Change management – Geen (zichtbaar) formeel akkoord patch/update (Suite - GWS)

This report has been prepared solely for the use of the Audit Committee, Supervisory Board and Executive Board of Gemeente Smallerland and should not be distributed or quoted in whole or in part without our prior written consent. No responsibility to any third party is accepted as the report has not been prepared for, and is not intended for, any other purpose. As a consequence, we do not assume any liability or duty of care to any other person to whom this report is shown or into whose hands it may come.

The matters raised in this report are those which have come to our attention as a result of our audit and are those that we believe we need to bring to your attention. They are not a comprehensive record of all the matters arising and in particular we cannot be held responsible for reporting all Risks in the business or all internal control weaknesses. Any conclusion, opinion or comments expressed herein are provided within the context of our opinion on the financial statements as a whole, which will be expressed in our auditor's report. Similarly, the comments, observations and recommendations involving systems and procedures should not be read as an opinion on the internal control structure and its operation.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu, a UK Private Company limited by guarantee, and its network of member firms. Neither Deloitte Touche Tohmatsu nor any of its member firms has any liability for each other's acts or omissions. Each of the member firms is a separate and independent legal entity operating under the names of "Deloitte", "Deloitte & Touche", "Deloitte Touche Tohmatsu", or other related names.